

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 22-06-2021 r.

**Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk**

II.510.161.2021.MT

**Pan
Marcin Romanowski
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości**

Szanowny Panie Ministrze,

W kręgu stałego zainteresowania Rzecznika Praw Obywatelskich pozostaje zagadnienie ekstradycji jako instytucji prawnej niosącej poważne konsekwencje w sferze wolności i praw człowieka i obywatela.

W następstwie badania wpływających do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wniosków, ujawnił się problem niedostatecznego informowania opinii publicznej, a nawet braku wiarygodnych i rzetelnych informacji na temat liczby prowadzonych w Polsce postępowań ekstradycyjnych.

We wnioskach tych podnoszono m.in., iż informacje na temat postępowań ekstradycyjnych - w przeciwieństwie do tych dotyczących Europejskiego Nakazu Aresztowania - nie są publikowane w Informatorze Statystycznym Wymiaru Sprawiedliwości, jak i nie stanowią przedmiotu analiz przygotowywanych w ramach działalności Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości.

Przeprowadzona w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich kompleksowa analiza prawna ww. zagadnień, nie potwierdziła tak formułowanych zarzutów, a wręcz przeciwnie

– pozwala na wysnucie wniosku o rzetelnym realizowaniu przez Ministerstwo Sprawiedliwości obowiązków z zakresu szeroko pojmowanej statystyki publicznej. Pozytywne opinie wyrazić można także o innej inicjatywie Ministerstwa - Informatorze Statystycznym Wymiaru Sprawiedliwości (ISWS).

Niemniej jednak, odnotować można pewnie niedoskonałości w kontekście popularyzowania danych innych od statystycznych, a traktujących o orzecznictwie sądów powszechnych. Nie ulega bowiem wątpliwości, że wartość edukacyjna rzetelnej informacji o prowadzonych postępowaniach sądowych w pewnych kategoriach spraw - w tym tzw. ekstradycyjnych, zważywszy na zazwyczaj rozważany przy orzekaniu problem przestrzegania w państwie wzywającym praw człowieka *sensu largo*, jest nie do przecenienia.

Powyższe spostrzeżenie czyni zasadnym skierowania do Pana Ministra pytania o możliwość podjęcia prac ukierunkowanych na zmodernizowanie już istniejącego narzędzia upowszechniającego wiedzę o wydanych orzeczeniach, jakim jest ogólnopolski portal orzeczeń sądów powszechnych - <https://orzeczenia.ms.gov.pl/>.

W odróżnieniu od płatnych systemów informacji prawniczej, jest to bowiem powszechnie dostępnym medium, które dzięki intuicyjnemu algorytmowi wyszukiwania (tj. poprzez hasło – np. „ekstradycja”, lub poprzez oznaczenie przepisu – np. „art. 602 § 2 k.p.k.”) umożliwia każdej osobie posiadającej dostęp do Internetu nieodpłatny dostęp do zanonimizowanego, autentycznego, prawomocnego orzecznictwa polskich sądów powszechnych.

Mankamentem portalu <https://orzeczenia.ms.gov.pl/>, zaobserwowanym na przestrzeni lat, jest jego niepełność i nieaktualność, polegająca na niezamieszczaniu wszystkich orzeczeń lub opóźnionym zamieszczaniu wydanych i prawomocnych orzeczeń. Należy domyślać się, że powyższe wynika z brzmienia § 144 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych¹, wedle którego: „[w]yboru orzeczenia do zamieszczenia w portalu dokonuje referent, który brał udział w jego wydaniu, lub osoba funkcyjna”.

¹ Dz. U. z 2019 r., poz. 1141.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, zasadnym byłoby rozważenie przez Pana Ministra zmiany opisanego stanu rzeczy poprzez zadekretowanie obowiązku terminowego zamieszczania w ww. portalu orzeczeń sądów powszechnych w konkretnie określonych kategoriach spraw, np. w przedmiocie wyrażenia zgody na ekstradycję.

Jak się wydaje, jest to remedium na wskazywany we wnioskach obywateli do Rzecznika problem braku transparentności w działalności orzeczniczej w sprawach o ekstradycję i braku kompletnej wiedzy statystycznej o skali postępowań ekstradycyjnych. Podobnie, nie powstaną wątpliwości w przedmiocie samego faktu udostępniania, jak i charakteru udostępnianych informacji. Transparentność informacji przełoży się na podniesienie świadomości prawnej obywateli. Nadto, naświetli kształtujące się linie orzecznicze i umożliwi poznanie motywów rozstrzygnięć w sprawach indywidualnych, „samoczynnie” stworzy statystyczny obraz ilości postępowań, rodzaju rozstrzygnięć, lokalizacji sądów, a być może nawet ograniczy niebezpieczeństwo poczynienia błędnego rozstrzygnięcia w innej sprawie indywidualnej.

Zważywszy zatem na przedstawione racje i mając zatem na celu podniesienie świadomości prawnej obywateli o prowadzonych postępowaniach, poddaję uprzejmie pod rozwagę Pana Ministra podjęcie działań zmierzających do uwzględnienia powyższego postulatu usprawnienia już funkcjonujących rozwiązań.

Z wyrazami szacunku,

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/